

Stockholmskällan

Lärarhandledning: Källkritik med Tre kronor

I den här uppgiften tränar eleverna:

- fakta och begrepp
- källkritik och källhantering

Upplägg

Slottet Tre kronor förstördes i en brand 1697. Nästan ingenting finns kvar av slottet. Hur kan vi då veta hur det såg ut? I den här uppgiften tränar eleverna källkritik med hjälp av bilder och kartor.

Uppgiften utgår från fyra historiska originalkällor:

1. Målning av slottet Tre kronor från 1661. Konstnär: Govert Camphuysen
2. Teckning och etsning av slottet Tre kronor från 1667. Konstnär: Erik Dahlberg/Jean Marot
3. Karta över Stockholm från 1645. Danske Kongelige Bibliotek, Köpenhamn
4. Karta över Stockholm från 1702. Stockholms stadsarkiv.

Stockholmskällan

I uppgiften övar sig eleverna på att ställa frågor till det historiska källmaterialet, och fundera över vilka svar källmaterialet kan ge. Genom att jämföra information ur olika källor kan eleverna resonera om vilken information som är tillförlitlig och vilken som inte är det. Eleverna tränar också på att reflektera över hur urvalet av källmaterial styr berättelserna om historien och kan påverka historieskrivningen.

Låt eleverna diskutera och resonera i grupper eller helklass, under din ledning. Elevinstruktionerna finns både som separat pdf-dokument som på Stockholmskällans webbplats.

Uppgift:

Talar Govert Camphuysens tavla sanning?

Kan det stämma att slottet Tre kronor såg ut som på Govert Camphuysens tavla från 1661? Hur mycket av informationen i tavlan går att bevisa genom att dubbelkolla och jämföra med andra källor?

Vi vet till exempel att slottet började som en försvarsanläggning och att det runda, höga tornet är den äldsta delen av slottet. Tre kronor byggdes om många gånger och i slutet av 1500-talet bestämde Johan III att slottet skulle målas vitt. Govert Camphuysen kom från Nederländerna och blev anställd som konstnär av den svenska drottningen Hedvig Eleonora.

1. Titta på målningen av Govert Camphuysen från 1661.
  - Beskriv vad den föreställer.
2. Jämför tavlan med teckningen av Erik Dahlberg från 1667.
  - Vad är likt och vad är olik?
  - Hur förklarar du skillnaderna?
3. Jämför med kartan från 1645.
  - Vilka likheter kan du se mellan tavlan, teckningen och slottets form på kartan?
  - Vad betyder det att en del detaljer är likadana på alla tre källmaterialen?
  - Hur trovärdig är informationen om hur slottet Tre kronor såg ut på Govert Camphuysens tavla?

Kartan från 1645 är gjord i Danmark av en person som inte hade varit i Stockholm själv. Sex veckor efter slottsbranden hade arkitekten Nicodemus Tessin gjort ritningarna till det nya slottet. Byggnadsarbetet drog ut på tiden, och slottet var inte färdigt förrän 1754.

4. Hitta slottet på de båda kartorna, från 1645 och 1702 och jämför dem med varandra.
  - Vad är likt och vad är olik?
  - Varför är det så, tror du?
  - Varför är det svårt att lita helt på kartan från 1645?
  - Varför är det svårt att lita helt på kartan från 1702?